

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workers Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office. Phone: Office 365, Editorial Dep't 832 Post Office Address: TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF

Ellis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syvänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson, John Valimäki

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Epätoivoista politiikkaa

Fort Braggin kirjenvaihtajamme, tov. M. Rossi, selittää, ja aivan oikein arvostelee, lehtemme viime keskiiviikon numerossa Californian sosialistipuolueen valiokomitean päätöstä, jossa se on päättänyt hyväksyä sosialistipuolueen ehdokkaaksi tämsäyksisyissä vaaleissa ammattiuonien jäseniä, jotka eivät kuulu sosialistipuolueeseen

Tämänlaisen politiikan pohjana on periaatteellisesti suhteissa sellainen parlamentarismirajottuva ja siihen kaikki toiveensa asettava katsomus, josta juuri toissapäivän artikkelissa näillä palstoilla oli puhe ja joka siinä armottomasti tuomittiin. Tämä katsomus perustuu siihen, että sosialistipuolueen tulee saada suuri äänimäärä hinnalla millä hyvänsä ja säilyttää itselleen sellainen asema, josta käytännöllinen politiikka äänen, saamiseksi on mahdollinen. Varsinkin sen jälkeen kun sosialistipuolueessa tapahtui hajaannus, jolloin siitä erotettiin suuri joukko vasemmistolaisista, on puolueen käytännöllinen toiminta näissä valtioissa mennyt vähäarvoiseksi. Sitä koettaa Californian valiokomitea korjata nyt menettelytavoin, jotka puoluepolitiikan johtavat yhä täydellisempään opportunismiin ja vanhoilliseen, ei-sosialististen aineiden koskeluun pelkän porvarillisen politiikan kannalta. Tämänlainen ei ole sosialistista politiikkaa lainkaan. Käytännöllisessä suhteessa on tämänlainen politiikka lyhytnäköistä ja pelkkää pettymyksiä tuova. Amerikan sosialisten liikkeen historiassa on lukuisia esimerkkejä siitä, että vanhoillisten ja todella pikkuporvarillisten sosialistien "käytännön politiikka", josta he niin paljon puhuvat, ei sittenkään mitään todellista hyötyä tuota. Ei tahdotte sen muuttaa kokonaan toiseksi.

Suomen sosialidemokratian johtajille

Kirj. O. W. Kuusinen.

(Julkaisemisen tässä tov. Kuusisen mainion kirjoituksen Suomen oikeistososialistille. Asian yleisen luonteen mukaan se on polemikkikirjoitus kaikkien maiden oikeistolaisia vastaan ja paljastaa perusteellisesti heidän oitoutensa. Kehoitamme lukijoita tarkoin seuraamaan tätä artikkelisarjaa. — Toim.)

Älkää pahastuko, että minä vieltä elän ja kirjoitan. Tällä kertaa en kuitenkaan kirjoita hyökkäystä enkä puolustusta, vaan kehoituksen selvytyteen.

Vanha työväenliike kasvasti sisäosan kaksi suurta vastakohtaa niin meillä kuin muualla. Toista edustatte täällä te, sosialidemokratian nykyiset johtajat. Toista edustamme me kommunistit. Kaksi vuotta sitten suuressa luokkataistelussa työn ja pääoman välillä meidän tiemme lopullisesti erosivat.

Olemme vastustajia. Mutta siitä huolimatta olen vakavasti koettanut ajatella teidän kantanne päähan asi, ymmärtääkseni, mitä te oikeastaan tarkoittakaa ja mikä historiallinen merkitys teidän toiminnallanne voi olla. Ja tätä ajattellessani olen tullut eräisiin johtopäätöksiin, joita en tähän asti ole huomannut kehiteyksen kommunistisessa tai muussa arvostelussa oikeistososialidemokratian kannasta.

Ihminen todellinen kanta riippuu siitä, mitä hän kiittelee tahdot, puhukoon hän tai uskoon mitä muuta tahansa. Puolueitten johtajillakin on usein ainoastaan vajanainen tietoisuus omista todellisista pyrkimyksistään ja päämäärästään. Itensä pettämistä vanhoilla kaavoilla ja

edes saada vaikuttava uudistus työläisten oloihin. Milwaukeen oli kerran sellainen käytännöllisen politiikan luvattu kaupunki, mutta siitä on nyt lakattu kokonaan puhumasta. Sen menestymiset eivät anna aihetta siihen. Kunnallispolitiikka useilla paikkakunnilla perustui pikkuporvarilliseen reformipolitiikkaan ja ka'asteltiin sen kautta ääniä ja valtiollista vaikutusvaltaa puolueelle, mutta sekin johti useimmissa kaupungeissa tyhjänä — ja vielä puolueoiminnan häviämiseen. Oklahoman pienempiä puuvillan kasvatantia kerran johdettiin samanlaisen pikkuporvarillisen käytännöllisen politiikan avulla sosialismia kohti, mutta sekin johti perin valitettaviin tuloksiin. Katselipa minne hyvänsä, niin sellainen politiikka puolueen ja sen vaikutusvallan vahvistamiseksi, mihin Californian valiokomitea on ryhtynyt, on air.ä johtanut kehoihin tuloksiin. Sillä ei ole voitu mitään rakentaa.

Mutta tämänlaisella politiikalla on toisessa suhteessa suuri merkitys. Se on omiaan kylästäytään puolueen työläisistä ja joukkoja, jotka ovat lähellä puoluetta ja jotka ovat kehittämissä sosialistiseen luokkatietoisuuteen. Varsinkin sellainen poliittoinen nykyaikana on perin suuttavaa. Koko sen toiminnan periaatteellinen ja käytännöllinen pohja on vihelääsiäntä opportunismia mitä ajattella saattaa. Ja jos tämänlaiset aineksot saavat johtaa puolueen toimintaa valtiojärjestöissä ja yleisemmin, niin se on vaikuttavin este siihen, että puolue ei suinkaan menesty työläisainesten kokoamisessa luokkataistelun tiellä. Kokemus osoittaa myös, että tämänlaisen johtavien aineiden kurissa pitäminen on vaikeaa siitä syystä, kun tuollainen on heidän halujensa ja käsityksiensä mukaista silloinkin kun heidän keuhut "käytännöllisyytensä" selvästi rikkoo puolueen sääntöjä ja peruslakeja, kuten tässä tapauksessa on asian laita. Mutta siitä huolimatta jäsenistöön velvollisuutena on tuollaisten yritysten estäminen ja sellaisilta kannatuksien kieltäminen. Sellainen velvollisuus jäsenistöön on siitäkin huolimatta, että se johtaisi rettelöihin ja riitoihin, jotka taas toisivat huomattavia esteitä puolueen edistymisen tielle.

Jos ilman pikkuporvarillista hapuilua puoluetta ei voida säilyttää, niin ei ainakaan sen kautta sitä voida pelastaa. Aineksot, jotka sellaiseen turvautuvat palvelevat parhaiten tarkoitustaan, kun menevät niihin liikkeisiin, jotka epäsosialistista työväenliikeitä nyt ovat rakentamassa tässäkin maassa. Koettakoot ja kehittykööt tämänlaisen puolueen kautta ja osottakoot mihin

he pystyvät ja mitä he kykenevät aikaan saamaan. Sosialistipuolueelle olisi suureksi onnekseen, jos viime kesäisen haajuksen aikana tämänlaiset aineksot olisivat puolueen jättäneet sensijaan että niin suuri joukko hyvää työläisainesta siitä joutui eroon.

Mainittu Californian sosialistipuolueen valiokomitean päätös on jokaisessa suhteessa huono. Se on epätoivoista politiikkaa, joka ei kelpaa köyhälistöpuolueelle ja joka ei sitä auta.

KAUPPAYHTEYS NEUVOSTO- VENÄJÄN KANSKA

Kauppasuhteiden alkamisen eteen näyttää yhä tulevan salaisen diplomatin lähteistä kaikeista vastuksista. Sanoissa luvataan alottaa luonnolliset suhteet, mutta teossa, todellisuudessa, ei ole tarkoitusta sellaiseen pyrkimiseen. Milloinkaan maailmassa teeskentely ja harkitsemalla valmistettu petos ei ole näytellyt huomattavampaa osaa kuin tässä kysymyksessä.

Yhdysvaltain hallituksen lausunto kauppaluvan antamiseksi oli vaillinainen, asian keskitellevä jättävä ja todellisuudessa vaikuttamaton kysymyksen luonnollisen ratkaisun jouduttamiseksi. Kaupankäynti eri maiden kesken on mahdollinen ilman, ettei näiden maiden välillä pääse vallitseva posti- ja tiedonvälityslaitokset. Tarvitaan kauppaneustajia, konsuleja ja sen takia vapaa matkustamisoikeus. Yhtä tärkeä on myöskin luotto. Ilman sitä ei kansainvälinen kauppa menesty. Mutta kaikissa näissä suhteissa Yhdysvaltain hallituksen lausunto jättää asioiden entisen tilan voimaan.

Neuvostohallituksen taholta on ilmoitettu, että se on ollut kauvan jo valmis järjestämään luottoasiat Viron pankkien välityksellä kaupankäynnin helpottamiseksi Amerikan kanssa. Mutta Yhdysvaltain hallituksen reservipankki on tehnyt tätä tietä asioiden järjestämisen mahdolltomaksi. Se on antanut amerikalaisille tehtäville varoituksen, että ne eivät saa hyväksyä mitään maksusuostusta, mikä mahdollisesti amerikalaisille tehtäville annetaan maksettavaksi Viron pankeissa. Kaupankäynti olisi mahdollista vain sen kautta, että olisi mahdollista ja turvallista venäläisen kullon tuonti Amerikan ja sen sijoittaminen tällaisiin pankkeihin, mutta asioiden nykyisellään ollen, neuvostovaltion edustajat näkevät siinä liian suuren vaaran heille.

Kauppasuhteiden järjestämiseksi Yhdysvaltain ja Venäjän välillä on siis olemassa yhä vaikuttavia esteitä. Ne ovat osakki siitä laatu, että niiden poistuminen ei ole luultavaa ennen

kuin Venäjän kysymys kokoluudessaan tulee puoleen tai toiseen ratkaistuksi. Liittoutuneiden yhtenäiset toimenpiteet asiassa näyttävät käyvän kovin vähän tuloksia tuottavaksi. Englanti on alkanut, kuten tunnetaan, neuvottelut neuvostohallituksen edustajien kanssa. Mutta näistään neuvotteluista ei ole tähän asti mitään huomattavampaa tulosta saavutettu. Puolan epätoivoinen sota vaikuttaa liian voimakkaasti maailman imperialistisissa piireissä siihen suuntaan, että niiden mieli tekisi selvästi ja avoimesti julistautua holhottina Puolan imperialistisen koplan avustajaksi. Ja se estää englantilaisia "vapaa-kauppan" kannattajia pääsemästä halujensa perille. Imperialistiseen oppiniskaisuuteen perustuu yleensä se juonittelu, mitä kauppasuhteiden alottamisessa on havaittavissa.

ASIAINTILA EI ANNA KAUPPASUHTEITA HALUAVILLE NYKYÄNKÄÄN MITÄÄN OPTIMISMISUUDEN SYYTÄ.

KUINKA KAUPUNGIN KIRISTYSASETUS KU-MOTTIIN

Toista kuukautta takaperin kielteli kaikissa lännen porvareidissa suuri juttu, miten Great Fallsin, Mont., on vangeutettu puolisten tuhatta anarkistia, bolshevikia y. m. y. m., kaupungin rauhan häiritsemisestä. Nyt selostaa Great Fallsin katuvaunumiesten paikallisuion sihteerit tätä tapausta katuvaunumiesten kuukauslehdessä seuraavaan tapaan: "Butten lakkomurhin jälkeen järjestivät Great Fallsin työläiset mielenosoituksen Silver Bow kauntiin ja Montanan valtion viranomaisia vastaan edellisten törkeän menettelyn johdosta lakon suhteen ja jälkimmäisten välittämättömyydestä siihen nähden mitä Butnessa oli tapahtunut.

Kuultuun mielenosoitusaikes-ta, kokoonuui kaupungin valtuusto kiereesti ja hyväksyi asetuksen, jonka mukaan kaikkelaisten lippujen ja taulujen kantaminen kaduille kiellettiin \$50 sakon ja 30 päivän vankeuden uhalla. Kun työläiset sulkiivat kaupungin kaikki työmaat ja kokoonuivat union haalin eteen, josta oli puhe lähteä marssimaan, ilmestyi paikalle runsaasti vakinaisia ja tilaisuus- varteen vannottuja ylimääräisiä poliiseja, jotka uhkasivat vangita jokaisen miehen, joka ottaa minkäänlaisia mielenosoituspöytä kantaakseen, vieläp uhkailivat estää koko paraatin. Paraatin estämisestä ei kuiten-

kaan tullut mitään, sillä työläis-kokoontuu paraattia varten ylityt 5,000 ja se näytti liian suurelta joukolta ylimääräistenkin poliisien käsiteltäväksi. Lippuja ja ponsilauseita sisältäviä tauluja kuitenkin alkoivat poliisit näpistellä, vieden kantajat mukanaan.

Mutta työläiset olivat varustautuneet tätä varten. Lippuja ja tauluja oli varattu sadottain, niin että jokainen anastetun tilalle nousi kaksi tai kolme uutta. Kun paraatti oli pari tuntia tällä tavoin jatkunut matkansa poliisien näpissä miehiä riveistä lippuneuseen ja uusien lippujen noustessa kahta lukuisampana tilalle, päätti joukko viimein, että kun kaupungin väki on kerran jo ehtinyt nähdä mitä Great Fallsin työläiset ajattelevat Butten murhista, niin mennäänpä näyttämään sitä virkaherjoillekin.

Niin marssittiin vankilan edustalle ja alettiin vaatia, että poliisit on joko vapautettava ne henkilöt, jotka se on lippuseutuksen johdosta vanginnut tai sitten vangittava kaikki, koko 5,000 henkeä käsittävä joukko. "Sillä kaikki me olemme syyllisiä lippuseutuksen rikkomiseen", vakuutti joukko. Poliisi valitsi jälkimmäisen ehdon ja alkoi vangitsemisen. Kolmen ylimääräisen kirjurin avustamana ehti poliisilaitos viedä kirjoitushinsa 260 henkilöä, mutta kun noin neljätuhatta yhä seisoi pitamaalla, odottaen vuoroaan päästä vankilaan, kyllästyi poliisi ja antoi ylön koko vangitsemishomman.

Nyt alkoi poliisi vaatia vangituilta takauksia, voidakseen laskea heidät sitten kotiinsa ureau päivän istuntoa varten, mutta siihen eivät vangit alistuneetkaan. He tahtoivat olla vankilassa ja ensi töökseen nostivat ankaran melun illallista. Joka poliisi ei aikunut heille olenkaan hankkia. Pitkän riitelyn ja tavottoman mellastuksen jälkeen oli poliisi pakotettu hankkimaan kaikki illallisen.

Aamulla, kun mentiin käärijälle, oli edellispäivän paraattijoukko lisääntyneenä saapunu kuulemaan tuomiota.

Kun vangituista alettiin kuuluttaa oikeuteen, puhkesi kadut täyttävä joukko mielenosoituksen, mikä tärisytti seiniä. Yksi johtavista henkilöistä tuotiin esiin. Tuomari kuuli syytyksen ja puolustuksen ja vapautti syytetyn, pitäen samalla ankaran nhdessaarnan kaupungin valtuustolle "narrimaisen ja perustuslakivastaisen" säädöksen laatumisesta. Toisia syytettyjä ei enää kuulusteltu ja kaupungin majuri sekä valtuusmiehet jäivät häpeäpalaaluun, mistä ai-noastaan virasta eroaminen voisi heidät pelastaa. Vaan yhdellä valtuusmiehellä on ollut kylläkin miehuetta ja älyä tehdä tää. Toiset ovat yhä virassa

Mutta juttu ei ole loppunut tähän. Työläiset ovat muodostaneet oman puolueensa ja ovat varmoja, että ensimmäissä kaupungin vaaleissa tullaan kaupungin taantumuksellisesti hallitukselle antamaan laputuspassi.

AMERIKA TOISELTA TILALLA TAANTUMUKSESSA

L'Humanite, Ranskan sosialistipuolueen pääääppennantaja, on viime viikolla julkansut useita artikkeleita "valko-sena terroristia Yhdysvalloissa". Artikkelit ovat epäilemättä herättäneet suurta huomiota Ranskassa, koska amerikalaisen porvarilehtiäkin kirjeenvaihtajat lähettävät niiden johdosta sähkösanomia lehdilleen näyteeksi miten meitä arvostellaan ulkomailla. Associated Pressin kirjeenvaihtaja kertoo L'Humaniten sanoneen m. m. seuraavaa: "Taantumus Yhdysvalloissa on mielenkiintoisempaa kuin missään Euroopan maassa, Unkari lukuunottamatta. Amerikalaisia vainoaa bolshevikiaaveet. Jokainen henkilö joka ei näytä juuri yhtäläiseltä kuin kaikki muut ihmiset, tulee yleiseksi vauuraksi.

"Mitchell Palmer, joka on etelän sokerimarkkinain herra, personoi kaiken sen vihamielisen tunnelman mikä Yhdysvalloissa vallitsee ulkomaalaista, tai itsetietoisista työläistä kohtaan. Hänen ohjelmansa sisältyy supistettuun mottoon: "ampukaa tai lähettäkää pois." Hän on liittänyt nimensä lakiesitykseen jota pilkkanimellä kutsutaan "Vihan laki", joka asettaa suuremmaksi kysymykseksi puoluehytyden kuin rikoksen vastustamisen. Lievinkin vallankoumuksellinen sana antaa yhteiskunnalle oikeuden nostaa huodon ja sodan henkilöä vastaan. Tämä dekree oli merkki oikean valkosen terrorin alkamiseen Amerikassa. Viimeisten kuden kuukauden ajalla on oivkeusdepartmenti, paikallisagentiensa kautta harjoittanut oivkaa laittomuusien hurjiste- lua."

Sitten kertoo lehti oitteita niiden kahdenoista lakimiehen raportista, mikä on kirjoitettu viimeisten kommunistivainojen johdosta, luvaten julkasta koko raportin myöhemmin. Tulee siis "uuden vapautem-me" ylevyys hiljalleen tunnetuksi ulkomailla.

OSAAVAT NE "TOISKIE- LISETKIN" UHRATA

Suomalaisten keskuudessa on hyvin suuressa määrin vallalla se käsitys ettei amerikalainen työväestö uhrata mitään asiansa edistämiseen ja meillä on va-kuttavia syitä tälle olettamuk-selle. Onhan jokainen sosialis-

tinen yritys heidän keskuudestaan alituissa varojen puutteessa ja suurensuuri määrä lehtiliikkeitä y. m. kuolla kup-sahtelee yksinomaan sen tähden ettei niille hankita riittävästi varoja.

Mutta kyllä osaavat amerikalaisetkin uhrata, kun he asian oikein ymmärtävät, s. s. tuntevat sen omakseen. Esimerkkinä voidaan mainita m. m. Seattlen unionien menettely lehteensä Union Recordin nähdessä. Alkuaikoinaan on tämä lehti kuten kaikki uudet yritykset tuottanut aikalailla tappiota, kun koneet ja kaikki muut oli maksettavana. Kaiken suorittivat unionit kuitenkin naukumatta.

Sitten kun lehti oli päässyt "maksavalle pohjalle", se on, alkoi kannattamaan itsensä, alkoi-vat unionit heti puuhaamaan sen laajentamista niin että sunnuntaisin painettaisiin erityinen sunnuntainumero. Tämä vaatii melkosen määrän uusia koneita y. m. Laskettiin että tarvittaisiin \$200,000 yrityksen toteuttamiseksi. Tuota rahastoa on nyt sitten kerätty muutamia kuukausia. Meillä ei ole tällä kertaa tietoa, miten paljon rahastoon on kaikkiaan kertynyt, mutta yksin maalarien paikallisunioni on siihen lahjoittanut päiväpalkkakeräysten kautta kolme tuhatta dollaria. Askettäinkin lahjotti maalarien union tuohon rahastoon \$1,500, vaikka suuri määrä union jäseniä on työttömänä, tai tekee työtä vaan silloin tällöin, kaupungissa valitsevan huonon ajan tähden. Myöskin on union jäsenmäärä alentunut lähes puolella siitä mitä se oli sodan aikana, laiva-telakkain y. m. sulkemisen tähden.

Seattlen työväki tuntee Union Recordin omakseen; se esittelee asiat juuri niin radikaalisti kuin heidän käsityksensä sallivat ja taistelee taas työttäittäjän liiton omistamia lehtiä vastaan kaikella voimallaan. Siksi-pä se saakin niin suuren kannatuksen ettei Seattlen yhdistyneiden tehtäijain ole onnistunut sitä hävittää huonon työajankaan kautta, kuten he ovat niin hartaasti toivoneet.

LISÄVEROJEN PERIMINEN

Heinäkuussa lankeaa maksettavaksi miljoonia dollareita erikoisveroja, sanotaan rahastodepartementin bulletinissa. Verotuksen alaisia ovat "brokerei", panttilainajat, museot, teatterit ja konserttisalit, sirkukset, keilaradat, ammutapikat, tupakka- ja kuletuusautot. Lukijoissamme ei liene useitaakaan "brokereita" tai m. s. joten mainitsemme vain tärkeimmät verotusesineet. Kotimaiset korporaation maksavat veroa dollarin jokaisesta

(vaikka ei vielä läheskään niin kirjava kuin koto kansa): yhdellä- on suutarimestarin edut ja asema, toisella pikku kapitalistin, kolmannella ehkä poliisin tai asianajajan, neljännellä torikauppiaan, viidennellä ja kudemennellä tavallisen teollisuusmiehen j. n. e. Heidän etuosa on pernessä suhteessa hyvin ristiriitainen. Mutta Elannon vuosikokouksessa heidät liittiä yhteen yksi yhteinen etu ja lanta, joka on samanmukainen kuin Elannon hallitukseenkin etu ja lanta; se, että liikettä on johdettava niin, että se taloudellisesti "menestyy hyvin". Ja tämä menestystä kasitää todeksi hallituksen selkityksen, ette jos liikkessä johdossa turettaisinn noudattamaan työväen luokkavaatimista, ei liike enää menestyisi hyvin, vaan menisi hunningolle. Vähemmistö ehkä sittenkin estää luokkavaatimista — jos esittää — valta useinkin ilmap oikeaa pontta; sillä enimmäkseen sen vähemmistönkin tyytyä hallituksen selkityksen johdosta mielessään tunnustaa, että "voin-han siinä olla perää — vaikka ei se ole oikein".

Ei-seekeen samaan tapaan kävisi kai teidän tulevaisuudenvaltiossanne. Kun vaan hoitaisitte liikettä hyvin, s. o. niin, että valtiotalous menestyisi, sat-sitte olla joksenekin varmat ennemmistöstä vaaleissa joka kolmas vuosi ja eduskunnassa joka vuosi kolmena kuukautena, ennemmistöstä, joka tyytyisi pääasiallisesti teidän hallitukseenne politiikkaan. Mutta juuri sen ennempää kansanvaltaa ei teidän pitäisi yrittääkään soveluttaa. Se ei kannattaisi eikä menestyisi. Ainoastaan Vanhudesta oikea teoria voi haitatella johdonmukaisen "puhtaan kansanvallan" kehittämistä teidän valtiossanne. Käytännöllinen kokemus puhuu toista. (Jatk.)

tä ei ole vaikea huomata, kun vähän ajattelee. Valtion uudistaminen pitäisi teidän mielestänne tapahtua etupäässä siten, että eduskunnan ja hallituksen toimesta hankittaisiin vähitellen, ehkä vuosikymmenien kuluessa, kapitalistien liio- leikkaita valtion haltuun. Arvattavasti niitä hankittaisiin lun-stamalla, sillä siten se teille helpommin menestyisi; osaksi ehkä vapaalla ostolla, osaksi pakolunastuksella. Kun tätä talouspolitiikkaa jatkettaisiin tarpeeksi kauan samalla laajentamalla valtion entisiä liikelaitoksia ja perustaan uusia, tulisi valtiotalous lopulta valitsemaan kaikilla tärkeimmillä kansantalouden aloilla. Tuskinpa silloin edes kun- nallistaloue, vaikka sekin tietysti paisuisi yhtä rinnan, voisi yleensä saada itsenäisempää merkitystä kuin valtiotalouden paikallisten haaaroastojen aseman; useilla tärkeillä aloilla ei edes sitääkään. Valtio olisi silloin muuttunut suureksi Elannoksi. Mutta tässä jättäiläis-Elannossanne olisi eräitä välttämättömiä ikeitä kasvannaisia, jättäiläiskasvannaisia. Sillä olisi oma suurilukuinen suojelupoliisi, oma suojeleusarmeija, omat "riippumatomat" vankilatuimet, omat jättäiläisvankilat j. n. e. ehkäpää omat suuremmoiset vaivastalotkin. En vaitä että mitkäön näistä teidän tulevaisuudenvaltionne tärkeistä suurlaitoksista tulisivat olemaan aivan samallaiset kuin nykyisen valtion vastaavat kulmakivet. Mutta ei periaateellisesti toisellaisakaan. Kuka ties niissä olisi parempi kuri ja järjestys, niin kuin yleensä uuden aikaisissa suurliikkeissä vanhoihin vertaisiin verrattuna. Mutta tehtävä niillä yleensä olisi sama. Ja koko hallinnollinen virkamieskunta tässä yleisessä Elannossanne olisi kerrassaan jättä-